

Bostadsutskottets yttrande

1987/88:2 y

om vissa ekonomisk-politiska åtgärder m.m. (prop.
1987/88:60)



BoU
1987/88:2 y

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett bostadsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1987/88:60 om vissa ekonomisk-politiska åtgärder m.m. jämte motion 1987/88:Fi8 (s), folkpartiets partimotion 1987/88:Fi11 och moderata samlingspartiets partimotion 1987/88:Fi12 allt i vad avser bostadsutskottets beredningsområde.

Uppgifter i anslutning till propositionen och motionerna

I syfte att skapa förutsättningar för en tillräcklig nyproduktion av bostäder bemyndigade riksdagen hösten 1986 regeringen att införa rambegränsningar för bostadsförbättringsverksamheten på vissa orter (BoU 1986/87:7). Regeringen beslöt med stöd av detta bemyndigande att sådana ramar under år 1987 skall gälla i de tre storstadsområdena. Regeringsbeslutet innebär att ombyggnadsvolymen i dessa områden skall begränsas till 30 % av 1986 års volym. Länsbostadsnämnderna gavs dock möjlighet att höja ramarna med motsvarande 20 % av 1986 års ombyggnadsvolym om det behövs av sysselsättningsskäl.

Regeringen har vidare genom beslut hösten 1986 uppdragit åt arbetsmarknadsstyrelsen att med användande av lagen (1971:1204) om byggnadstillstånd m.m. medverka till att byggnadsverksamheten avseende annat byggnad än bostäder i Stockholms län samt i Göteborgs och Bohus län under åren 1987 och 1988 inte överstiger 1986 års volym.

Regeringen har hösten 1987 beslutat om rambegränsningar under år 1988 avseende bostadslån för ombyggnad i de tre storstadsområdena samt i Uppsalaområdet. Vissa typer av ombyggnadslån skall frånräknas ramarna såsom t.ex. lån till ombyggnad av småhus, ombyggnad som ingår som en mindre del i ett nybyggnadsprojekt och som inte lämpligen kan senareläggas, installation av hiss eller ombyggnad av soprum samt standardhöjande åtgärder för vilka bostadsanpassningsbidrag beviljats.

Mot bakgrund av den överhettade byggmarknaden även i andra delar av landet än storstäderna har beslut fattats om att länsbostadsnämnderna i samråd med länsarbetsnämnden i varje enskilt ombyggnadslåneärende som avser flerbostadshus skall sätta ut villkor om under vilken tid arbetet skall utföras.

Regeringen har också hösten 1987 beslutat att byggnadsverksamheten år 1989 för annat än bostäder inte får överstiga 1986 års volym inom Stockholms län samt inom Göteborgs och Bohus län.

BoU 1987/88:2 y

Utskottet

Regeringens ovan refererade åtgärder kritiseras i folkpartiets partimotion Fi11. I motionens yrkande 2 påyrkas ett riksdagens tillkännagivande till regeringen om att regleringar i form av rambegränsningar inte skall förekomma. I yrkande 3 i motionen förordas ett tillkännagivande om att räntebidragen för lån till ombyggnad av bostäder borde sänkas i avsikt att minska omfattningen av ombyggnadsverksamheten. Även i moderata samlingspartiets partimotion Fi12 avvisas ordningen med rambegränsningar. Motionärerna anser det felaktigt att i regionalpolitiskt syfte begränsa produktiva investeringar som är till gagn för hela landet.

Bostadsutskottet har tidigare (BoU 1986/87:7 s. 28–29 och BoU 1986/87:10 s. 39 och s. 68–69) haft att behandla motionsyrkanden av samma innebörd som de nu aktuella.

Vad i folkpartiets partimotion Fi11 yrkande 2 och i moderata samlingspartiets partimotion Fi12 yrkande 3 föreslagits om att systemet med rambegränsningar skall upphöra bör inte vinna riksdagens bifall. De tillämpade rambegränsningarna har onekligen haft avsedd effekt. Statistiska uppgifter avseende påbörjandet av nybyggda bostäder under de tre första kvartalen 1987 för storstadsområdena beräknas till en ökning om ca 1 750 lägenheter eller med mera än 25 % i jämförelse med motsvarande period år 1986. Det nu anförda ger enligt bostadsutskottets mening fog för uppfattningen att de vidtagna åtgärderna haft effekt och att de inte bör överges.

Även beträffande förslaget i fp-motionen om att lägre räntebidrag skall utgå vid ombyggnad av bostäder vidhåller utskottet sin uppfattning från våren 1987 om att det av riksdagen valda tillvägagångssättet med rambegränsningar är att föredra framför motionärernas förslag. Den ordning som nu tillämpas ger utrymme för en mera nyanserad bedömning än förslaget i folkpartiets partimotion Fi11 yrkande 3. Bostadsutskottet föreslår att finansutskottet avstyrker även detta yrkande.

I motion Fi8 (s) anges att byggstoppet är ineffektivt. Tillämpningen av byggbegränsningarna om de skall vara kvar måste enligt motionären ändras. Bl. a. förordar han att huvuddelen av Stockholmsregionens nya arbetsplatser skall förläggas till Södertörn i avsikt att uppnå bättre inomregional balans. Ramarna bör fördelas på regiondelar i stället för efter den tidpunkt ansökan kommer in. Motionären anför också att byggandet är fritt 6 kilometer norr om Arlanda medan det råder stopp 6 mil söder därom.

Bostadsutskottet har inte anledning ifrågasätta att de av motionären påtalade olägenheterna kan inträffa. Det får emellertid förutsättas att regeringen noga följer utfallet av tillämpningen av byggbegränsningarna och vidtar erforderliga åtgärder i avsikt att undanröja sådana icke önskvärda konsekvenser som motionären aktualiserar, dock utan att effekterna av åtgärderna omintetgörs eller urholkas. Ett tillkännagivande enligt förslaget i motion Fi8 (s) bör vid en sådan uppfattning kunna undvaras.

Övriga förslag i propositionen och i motionerna kan inte primärt anses falla inom bostadsutskottets beredningsområde. BoU 1987/88:2 y

Stockholm den 3 december 1987

På bostadsutskottets vägnar

Agne Hansson

Närvarande: Agne Hansson (c), Oskar Lindkvist (s), Maj-Lis Landberg (s), Rolf Dahlberg (m), Magnus Persson (s), Erling Bager (fp), Per Olof Håkansson (s), Knut Billing (m), Lennart Nilsson (s), Margareta Palmqvist (s), Karl-Göran Biörsmark (fp), Bertil Danielsson (m), Rune Evensson (s), Birgitta Hambræus (c) och Tore Claeson (vpk).

Avvikande meningar

1. Rambegränsningar avseende viss byggnadsverksamhet samt räntebidrag vid ombyggnad av bostäder

Rolf Dahlberg (m), Erling Bager (fp), Knut Billing (m), Karl-Göran Biörsmark (fp) och Bertil Danielsson (m) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Bostadsutskottet har" och slutar med "kunna undvaras" bort ha följande lydelse:

I reservationer (m) och (fp) till bostadsutskottets betänkande BoU 1986/87:10 (s. 114 och s. 141-142) behandlas de rubricerade frågorna.

Beträffande vissa rambegränsningar anfördes reservationsvis bl.a. att ett system med rambegränsningar bidrar till att skapa ytterligare störningar på bostadsmarknaden samt att ombyggnadsverksamheten i storstäderna sannolikt skulle drabbas av svåra problem. Vad inledningsvis i detta yttrande redovisats ger belägg för att reservanternas farhågor tyvärr besannats. Att olika regleringar medför inte acceptabla konsekvenser framgår också av den i detta betänkande behandlade motionen Fi8 (s).

Vad rör frågan om storleken av räntebidragen vid ombyggnad anser utskottet att denna fråga skyndsamt bör utredas och att förslag därefter bör föreläggas riksdagen. Denna uppfattning innebär i princip en anslutning till de ovan åsyftade reservationerna.

Vad nu förordats om rambegränsningar och om räntebidrag vid ombyggnad av bostäder bör riksdagen med anledning av de i detta yttrande behandlade motionsyrkandena i moderata samlingspartiets och i folkpartiets partimotioner som sin mening ge regeringen till känna.

2. Rambegränsningar avseende viss byggnadsverksamhet m.m.

Agne Hansson och Birgitta Hambræus (c) anför:

Vi delar utskottets uppfattning om att olika åtgärder behöver vidtas i avsikt att minska de klara tendenser till överhettning som finns på koncentrations-orterna, tendenser som bl.a. innebär accelererande inflyttning till dessa orter medan andra delar av landet uppvisar betydande problem med arbetslöshet.

I centerpartiets partimotion Fi10 har föreslagits att en regional överhett-
ningsavgift på 2 procentenheter införs i koncentrationsområdena. Ett
genomförande av detta förslag, som behandlas i finansutskottet, medför att
den nu tillämpade ordningen med ram begränsningar m.m. i storstadsområ-
dena kan avskaffas. Vi förutsätter att så kommer att ske inom en snar
framtid.

BoU 1987/88:2 y